

CENTRALE RAAD VAN BEROEP

MEERVOUDIGE KAMER

07/6943 WWB
07/6944 WWB

UITSpraak

op het hoger beroep van:

[appellant], wonende te [woonplaats] (hierna: appellant),

tegen de uitspraak van de rechtbank Groningen van 31 oktober 2007, 07/55 en 07/56 (hierna: aangevallen uitspraak),

in het geding tussen:

appellant

en

het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen (hierna: betrokkene)

Datum uitspraak: 24 november 2009

I. PROCESVERLOOP

Namens appellant heeft mr. R.P. Kuiper, advocaat te Amsterdam, hoger beroep ingesteld.

Het College heeft een verweerschrift ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 1 september 2009. Voor appellant is verschenen mr. Kuiper. Het College heeft zich laten vertegenwoordigen door R. Mulder, werkzaam bij de gemeente Groningen.

II. OVERWEGINGEN

1. Voor een overzicht van de in dit geding van belang zijnde feiten en omstandigheden verwijst de Raad naar de aangevallen uitspraak. Hij volstaat hier met het volgende.

1.1. Appellant ontving sinds 20 januari 2005 bijstand ingevolge de Wet werk en bijstand (WWB) naar de norm voor een alleenstaande. In de periode van mei tot en met december 2005 heeft appellant eenmaal een afspraak met een medewerker van de dienst SoZaWe

(hierna: dienst) voor het afleggen van een huisbezoek afgezegd en viermaal een afspraak om te verschijnen op het kantoor van de dienst. Met ingang van 1 januari 2006 is de betaling van de bijstand van appellant in afwachting van nader onderzoek stopgezet.

Op 16 februari 2006 hebben een bijstandsconsulent en een handhavingsmedewerker, aansluitend op een gesprek op het kantoor van de dienst, een huisbezoek afgelegd op het adres [adres 1] te Groningen. Op 22 en 26 juni 2006 zijn door een sociaal rechercheur van het Samenwerkingsverband Sociale Recherche Groningen drie getuigen verhoord. Op 27 juli 2006 is appellant door twee sociaal rechercheurs verhoord. Van de verhoren is proces-verbaal opgemaakt.

1.2. Bij besluit van 27 februari 2006 (besluit 1) heeft het College de bijstand van appellant met ingang van 16 februari 2006 beëindigd (lees: ingetrokken). De bijstand over de periode van 1 januari 2006 tot en met 15 februari 2006 is aan appellant nabetaald. Bij besluit van 9 augustus 2006 (besluit 2) heeft het College de bijstand van appellant over de periode van 1 april 2005 tot en met 15 februari 2006 ingetrokken en de kosten van bijstand over die periode tot een bedrag van €11.664,13 van hem teruggevorderd. Aan de besluiten 1 en 2 is ten grondslag gelegd dat appellant geen juiste opgave van zijn woonadres heeft gedaan met als gevolg dat het recht op bijstand niet is vast te stellen.

1.3. Bij afzonderlijke besluiten van 4 december 2006 heeft het College de tegen besluiten 1 en 2 gemaakte bezwaren ongegrond verklaard.

2. Bij de aangevallen uitspraak heeft de rechtbank de tegen de besluiten van 4 december 2006 ingestelde beroepen ongegrond verklaard.

3. In hoger beroep heeft appellant zich tegen de uitspraak van de rechtbank gekeerd. Daartoe is, samengevat, aangevoerd dat appellant geen “informed consent” voor het huisbezoek van 16 februari 2006 heeft gegeven en dat daarvoor evenmin een redelijke grond aanwezig was. Voorts heeft appellant gesteld dat, indien wel een redelijke grond voor een huisbezoek aanwezig wordt geacht, vanwege schending van de wettelijke inlichtingenverplichting sprake is van verdenking van een strafbaar feit zodat strafrechtelijke waarborgen van toepassing zijn, welke jegens appellant niet in acht zijn genomen.

4. De Raad komt tot de volgende beoordeling.

4.1. Artikel 8, eerste lid, van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) bepaalt dat een ieder recht heeft op respect voor zijn privé-leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie. Naar vaste rechtspraak van de Raad (zie onder meer de uitspraak van 11 april 2007, LJN BA2410) is geen sprake van inbreuk op het huisrecht als bedoeld in deze verdragsbepaling als de rechthebbende toestemming heeft gegeven voor het binnentreden in de woning. De toestemming moet vrijwillig zijn verleend en op basis van “informed consent”. Dit houdt in dat de toestemming van de belanghebbende berust op volledige en juiste informatie over reden en doel van het huisbezoek en over de gevolgen die het weigeren van toestemming voor de (verdere) verlening van bijstand heeft. Welke gevolgen voor de bijstandsverlening zijn verbonden aan het weigeren van toestemming voor het binnentreden in de woning hangt af van de vraag of een redelijke grond voor het huisbezoek bestaat. Van een dergelijke grond is sprake als voorafgaand aan - dat wil zeggen: vóór of uiterlijk bij aanvang van - het huisbezoek duidelijk is dát en op grond van welke

concrete objectieve feiten en omstandigheden redelijkerwijs kan worden getwijfeld aan de juistheid of volledigheid van de door betrokkene verstrekte gegevens, voor zover deze van belang zijn voor het vaststellen van (de omvang van) het recht op bijstand en niet op een andere effectieve en voor betrokkene minder belastende wijze kunnen worden geverifieerd. Is sprake van een redelijke grond voor het afleggen van een huisbezoek dan dient de belanghebbende erop te worden gewezen dat het weigeren van toestemming gevolgen kan hebben voor de verlening van bijstand. Ontbreekt een redelijke grond dan moet de belanghebbende erop worden geattendeerd dat het weigeren van toestemming geen (directe) gevolgen heeft voor de bijstandsverlening. De bewijslast ten aanzien van het “informed consent” bij het binnentreden in de woning berust op het bestuursorgaan.

4.2. Naar het oordeel van de Raad bestond in dit geval een redelijke grond voor het afleggen van een huisbezoek op 16 februari 2006. De Raad heeft daarbij in aanmerking genomen dat appelland in de periode van mei tot en met december 2005 vijfmaal een afspraak met een medewerker van de dienst heeft afgezegd. Voorts heeft de Raad betekenis gehecht aan de inhoud van de brief van appelland van 9 februari 2005 (lees: 2006) en hetgeen appelland op 16 februari 2006, blijkens het daarvan opgemaakte verslag, voorafgaand aan het huisbezoek heeft verklaard. Daaruit kan worden afgeleid dat hij in de periode in geding wegens verblijf bij familie en vrienden in het westen van het land en het zoeken van werk aldaar veelal afwezig was, dat de woning [adres 1] in de verkoop stond, dat deze woning voor tijdelijke verhuur beschikbaar was, dat de woning met het oog daarop was “opgeruimd” en dat hij vanaf begin januari 2006 naar eigen zeggen nog slechts twee dagen in de week in die woning verbleef. Ten slotte stonden aan het College geen andere effectieve en voor appelland minder belastende middelen ter beschikking om de rechtmatigheid van de (verdere) verlening van bijstand te verifiëren.

4.3. De Raad moet voorts echter met appelland vaststellen dat niet was voldaan aan de eis van “informed consent”. Uit de rapportage die is opgemaakt naar aanleiding van het gesprek en het daarop aansluitende huisbezoek op 16 februari 2006 blijkt immers niet expliciet dat appelland voorafgaand aan het binnentreden in de woning is geïnformeerd over de reden en het doel van het huisbezoek, dat hij erop is gewezen dat hij niet gedwongen kan worden de medewerkers van de dienst binnen te laten en evenmin dat hem duidelijk is gemaakt dat het niet geven van toestemming gevolgen heeft voor de (verdere) verlening van bijstand. Dat betekent dat ten aanzien van appelland (aangenomen dat hij op het adres [adres 1] woonde), anders dan de rechtbank heeft geoordeeld, sprake was van een inbreuk op het huisrecht als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van het EVRM. Naar het oordeel van de Raad kan echter niet worden gezegd dat het gebruik maken door het College van hetgeen tijdens het huisbezoek is verklaard en waargenomen zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelend bestuursorgaan mag worden verwacht, dat dit gebruik onder alle omstandigheden ontoelaatbaar moet worden geacht. De Raad neemt daarbij in aanmerking dat, indien appelland naar behoren zou zijn geïnformeerd en vervolgens zou hebben geweigerd aan het huisbezoek mee te werken, die weigering zou hebben meegebracht dat zijn recht op bijstand niet kan worden vastgesteld, hetgeen - gegeven de aanwezigheid van een redelijke grond - evenzeer een grond vormt voor intrekking van bijstand. De Raad ziet dus, anders dan appelland, niet in dat de bevindingen gedaan tijdens het huisbezoek voor de beoordeling van het recht op bijstand buiten beschouwing dienen te blijven.

4.4. De Raad volgt appelland niet in zijn betoog dat aan de omstandigheid dat de schending van de inlichtingenverplichting als bedoeld in artikel 17, eerste lid, van de WWB op zichzelf reeds een strafbaar feit oplevert, de conclusie moet worden verbonden dat bij verdenking van

een dergelijke schending ook in het bestuursrechtelijke traject artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering en artikel 6, derde lid, van het EVRM van toepassing zijn. De Raad overweegt dienaangaande, onder verwijzing naar zijn uitspraak van 28 oktober 2008, LJN BG3682, dat het feit dat de schending van de inlichtingenverplichting als zodanig een strafbaar feit kan opleveren, niet betekent dat het bestuursorgaan gehouden is aan betrokkene, die in het kader van een onderzoek naar de rechtmatigheid van verleende bijstand een verklaring aflegt, bescherming en waarborgen te bieden als ware hij een verdachte in strafrechtelijke zin.

4.5. De Raad acht voorts, met de rechtbank, de onderzoeksbevindingen toereikend voor de conclusie dat appellant tijdens de hier te beoordelen periode van 1 april 2005 tot en met 27 februari 2006 (de datum van het primaire intrekingsbesluit) niet (meer) zijn hoofdverblijf had op het door hem opgegeven adres, [adres 1]. De Raad heeft daarbij met name betekenis gehecht aan de gedetailleerde verklaring van [D.], wonende op [adres 2] en lid van de beheerscommissie van het flatgebouw, waarvan de woning van appelland deel uitmaakte. Deze verklaring houdt - kort gezegd - in dat appelland hem verteld heeft dat hij veel in Amsterdam bij zijn dochter was, dat hij ongeveer eenmaal per veertien dagen naar zijn woning in Groningen kwam, dat hij van plan was deze woning te gaan verhuren, dat de brievenbus vaak uitpilde, dat hij een sleutel van de woning van appelland had, dat hij wist dat er toen niet veel spullen meer in die woning stonden en dat hij appelland in die periode nog maar sporadisch had gezien. Deze verklaring, waarin in voldoende mate de bron van wetenschap naar voren komt, vindt voorts steun in de meer in algemene bewoordingen gegeven verklaring van de bewoner van [adres 3], het - hoe dan ook - op jaarbasis duidelijk veel lagere waterverbruik in de woning [adres 1] dan het standaardverbruik voor een alleenstaande in een dergelijke woning en in de onder 4.2 bedoelde verklaring van appelland zelf. Tot slot biedt het verslag van het huisbezoek op 16 februari 2006 voldoende grondslag voor de vaststelling dat hij toen feitelijk niet meer op [adres 1] woonde.

4.6. Door geen melding te maken van het feit dat hij ten tijde in geding niet meer op [adres 1] woonde, heeft appelland de ingevolge artikel 17, eerste lid, van de WWB op hem rustende inlichtingenverplichting geschonden. Het College heeft zich, nu de feitelijke woon- en leefsituatie voor de bijstandsverlening van wezenlijke betekenis is, en appelland is blijven ontkennen dat hij tot 28 maart 2006 (de datum van zijn verhuizing naar [woonplaats]) op een ander adres dan op [adres 1] woonde, zich terecht op het standpunt gesteld dat als gevolg daarvan het recht op bijstand over de in geding zijnde periode niet kan worden vastgesteld.

4.7. Het College was daarom bevoegd om met toepassing van artikel 54, derde lid, aanhef en onder a, van de WWB tot intrekking van de bijstand over te gaan over de periode in geding. Het College heeft gehandeld in overeenstemming met de ter zake van intrekking gehanteerde beleidsregels. In hetgeen appelland heeft aangevoerd ziet de Raad geen grond voor het oordeel dat sprake is van bijzondere omstandigheden op grond waarvan het College, met toepassing van artikel 4:84 (slot) van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), van deze beleidsregels had moeten afwijken.

4.8. Uit het voorgaande volgt dat tevens is voldaan aan de voorwaarden voor toepassing van artikel 58, eerste lid, aanhef en onder a, van de WWB, zodat het College bevoegd was tot terugvordering van de ten onrechte gemaakte kosten van bijstand over de periode in geding. Het College heeft gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid tot terugvordering in overeenstemming met de ter zake van terugvordering gehanteerde beleidsregels.

In hetgeen appellant heeft aangevoerd ziet de Raad geen grond voor het oordeel dat het College, met toepassing van artikel 4:84 (slot) van de Awb, in afwijking van deze beleidsregels geheel of gedeeltelijk van terugvordering had moeten afzien.

4.9. De Raad komt tot de slotsom dat het hoger beroep niet slaagt. De aangevallen uitspraak moet daarom, met verbetering van gronden, worden bevestigd.

5. De Raad ziet geen aanleiding voor een veroordeling in de proceskosten.

III. BESLISSING

De Centrale Raad van Beroep;

Recht doende:

Bevestigt de aangevallen uitspraak.

Deze uitspraak is gedaan door R.H.M. Roelofs als voorzitter en J.J.A. Kooijman en O.L.H.W.I. Korte als leden, in tegenwoordigheid van R.L.G. Boot als griffier. De beslissing is uitgesproken in het openbaar op 24 november 2009.

(get.) R.H.M. Roelofs.

(get.) R.L.G. Boot.

RB